

SEGREGACIÓ ESCOLAR

**Informe de la Comissió de Treball
del Consell Educatiu Municipal de Barcelona**

Edita:

Àrea de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat
Ajuntament de Barcelona

Autoria:

Consell Educatiu Municipal de Barcelona

Juny de 2021

barcelona.cat/educacio

barcelona.cat/consellescolarmunicipal

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1. El Consell Educatiu Municipal de Barcelona	4
1.2. El punt de partida	5
.....	
2. DISCUSSIÓ	8
2.1. Programació de l'oferta educativa i distribució de l'alumnat	8
2.2. Planificació i distribució dels recursos	11
2.3. Seguiment del pla de xoc contra la segregació, per la igualtat d'oportunitats i l'èxit educatiu	13
.....	
3. CONCLUSIONS	15
3.1. Propostes	15
.....	
4. REFERÈNCIES	22

1.1. El Consell Educatiu Municipal de Barcelona

El Consell Educatiu Municipal de Barcelona (d'ara endavant, CEMB), és l'òrgan de participació ciutadana en l'àmbit de l'educació i representa la comunitat educativa de la ciutat de Barcelona.

El CEMB té una funció assessora i pot elevar informes i propostes a les institucions educatives i al municipi. El CEMB és també consultat per l'Administració educativa de la Generalitat de Catalunya, pel Consorci d'Educació i per l'Ajuntament de Barcelona.

Les comissions són els òrgans bàsics de treball del CEMB.

La Comissió de Segregació Escolar està formada per diferents professionals de tota la comunitat educativa que s'hi veu representada.

Han format part de la Comissió de Segregació Escolar les persones següents:

- Isabel Costa, representant de direccions centres públics, Escola Poble-sec (presideix la comissió)
- Domi Viñas, representant de direccions centres públics, INS El Til·ler (presideix la comissió)
- Cristina Abelló, representant del professorat del sector públic
- Àlex Castillo, Comissió d'Educació de la Xarxa Veïnal del Raval i de l'FAVB
- M. José Cesena, cap de servei de l'Àrea d'Educació Inclusiva del CEB
- Manuel Comte, CFA Francesc Layret
- Manel Díaz, cap d'Escolarització del CEB
- Mar Jorro, AFA Escola Pública Sagrada Família
- Carolina López, Consellera de Sants-Montjuïc

- M. Dolors Martí, Col·legi de Doctors i Llicenciats
- Oriol Navarro, representant de titulars de centres concertats, Jesuïtes El Clot
- Amador Pisabarro, Plataforma de defensa de l'educació pública, el Poblenou
- Jordi Quintana, representant de famílies del sector concertat, Escola Sant Ramon Nonat
- Víctor Ranera, representant de titulars de centres concertats, Joan Pelegrí
- Oriol Solé, Col·legi Jesús Maria Sant Gervasi
- Andrea Tuset, representant de famílies del sector públic
- Maria Assumpció Vilà, síndica de greuges de Barcelona
- Esther Zamora, referent d'educació del Pla Comunitari de la Barceloneta
- Marta Carranza, secretària del CEMB
- Laia Garcia, tècnica del CEMB
- Martí Oliver, tècnic de la Fundació Ferrer i Guàrdia

Per tal d'orientar el debat i les propostes generades en aquesta comissió de treball, s'ha comptat amb el suport de persones expertes en l'àmbit a través de la realització de presentacions temàtiques i participant en l'espai de debat. A continuació es detalla la relació de persones expertes participants, així com el títol de les seves intervencions:

- Xavier Bonal, catedràtic de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona. "Segregació escolar a Barcelona".
- Maria José Cesena, cap de servei de l'Àrea d'Orientació i Educació Inclusiva del Consorci d'Educació de Barcelona, i Manel Díaz, cap d'Escolarització del Consorci d'Educació de Barcelona. "Gestió de la matrícula continuada i reserva de places".
- Sheila González, investigadora del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona. "Planificació i distribució dels recursos per lluitar contra la segregació escolar".
- Maria José Cesena, cap de servei de l'Àrea d'Orientació i Educació Inclusiva del Consorci d'Educació de Barcelona. "Pla de xoc contra la segregació i per la igualtat d'oportunitats i l'èxit educatiu".

1.2. El punt de partida

En els últims anys, la lluita contra la segregació escolar ha ocupat un espai destacat en el debat polític a favor de més equitat educativa. En destaca la signatura, el març del 2019, del Pacte contra la segregació escolar a Catalunya, impulsat pel síndic de greuges en col·laboració amb el Departament d'Educació, i subscrit per gairebé tots els ajuntaments de més de 10.000 habitants, membres de la comunitat educativa i el Parlament de Catalunya. Més recentment s'ha aprovat el Decret 11/2021, de 16 de febrer, de la programació de l'oferta educativa i del procediment d'admissió en els centres del Servei d'Educació de Catalunya, que concreta i amplia la voluntat desegregadora de la Llei d'Educació de Catalunya (LEC). En l'àmbit de Barcelona, destaca l'impuls per part del Consorci d'Educació de Barcelona del Pla de xoc contra la segregació, per la igualtat d'oportunitats i l'èxit educatiu, presentat el febrer del 2019.

Aquest marc legal i polític ha estat acompanyat per una abundant recerca aplicada i per la implicació dels diferents agents clau de la comunitat educativa (centres educatius, associacions de famílies d'alumnes, col·legis professionals, etcètera). El Consell Educatiu Municipal de Barcelona no ha estat aliè a aquest debat. Per mitjà de la Comissió de Treball de Segregació Escolar s'han plantejat qüestions clau que pretenen posicionar l'òrgan de participació i generar propostes que contribueixin a avançar a favor de l'equitat educativa.

A continuació s'exposen les principals qüestions debatudes en les diferents sessions de la Comissió de Treball, per posteriorment focalitzar-nos en les propostes concretes que se'n deriven.

Un dels principis que regeix el sistema educatiu català és el **valor de la proximitat**. Aquest principi es basa en els avantatges que suposa escolaritzar l'alumnat en centres educatius pròxims al lloc de residència en termes de reforçar el teixit social veïnal, impulsar el treball comunitari amb l'entorn, facilitar la conciliació familiar o millorar la mobilitat i la sostenibilitat.

En contextos amb una elevada heterogeneïtat social —com és el cas de Barcelona—, la proximitat en el sistema d'escolarització posa al descobert una altra realitat urbanística i social: la **segregació residencial**. La desigual distribució urbana en termes de capital econòmic o educatiu fomenta que els centres educatius de determinats barris concentrin una proporció més elevada d'alumnat en situació de vulnerabilitat.

La segregació residencial constitueix, evidentment, una causa estructural de la segregació escolar que cal combatre amb polítiques urbanístiques i socials, tal i com justifica de forma fonamentada el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya. Tanmateix, si posem el focus en la realitat específica de cada barri, es constata que els barris són, en si mateixos, desiguals pel que fa a la composició social del seu alumnat. És per això que, tot preservant el valor de la proximitat en el sistema d'escolarització, **la política educativa disposa de mesures efectives per tal de lluitar contra la segregació escolar per mitjà de la programació de l'oferta educativa, la distribució de l'alumnat i la planificació i distribució dels recursos.**

2.1 PROGRAMACIÓ DE L'OFERTA EDUCATIVA I DISTRIBUCIÓ DE L'ALUMNAT

La distribució de l'alumnat en el sistema educatiu està condicionat per diversos factors, entre els quals destaca la **configuració del mapa escolar**, és a dir, la distribució de l'oferta de places escolars en el territori, i la **capacitat d'elecció de les famílies** entre els diferents centres.

Pel que fa a la configuració del mapa escolar, destaca la **desigual distribució de centres entre les zones educatives**. Un bon indicador per mesurar-ho és la relació entre el nombre de places ofertes de P3 i la demanda potencial (calculada a partir de la població de 2 anys). Segons les últimes dades publicades pel Consorci d'Educació de Barcelona, corresponents al curs 2016-2017, algunes zones educatives com la Font d'en Fargues o Sarrià - Les Tres Torres disposaven de més del doble de places ofertes respecte a la demanda potencial, mentre que altres zones educatives, com el Carmel - la Teixonera o la Trinitat Vella disposaven de menys de 0,7 places per la demanda potencial (Bonal i Zancajo, 2019).

A més, cal tenir en compte que **la configuració desigual del mapa escolar s'agreuja si s'analitza segons la titularitat dels centres educatius**. Així, mentre que Torre Baró - Vallbona - Ciutat Meridiana disposa d'un 75% de places públiques respecte a la població potencial, només disposa d'un 14% de places privades. Per contra, el Putxet i el Farró - Sant Gervasi - la Bonanova - Galvany comptava amb un 6% de places públiques, per un 121% de places privades.

En relació amb la capacitat d'elecció de les famílies, està condicionada pel seu lloc de residència en funció dels **criteris de proximitat establerts per l'administració educativa**:

- Els 3 centres públics i 3 centres concertats més propers al domicili.
- Tots els centres públics i concertats de la seva zona.
- Els centres situats a menys de 500 metres, encara que no siguin de la mateixa zona.
- Si escau, altres centres de proximitat fins a arribar a 6 centres públics i 6 centres concertats.

Una primera conseqüència d'aquest sistema de distribució de l'oferta i la demanda de places és que **les zones escolars sovint no determinen el lloc d'escolarització de l'alumnat**.

Això es deu al fet que, d'una banda, i com ja s'ha comentat anteriorment, algunes zones educatives tenen infraoferta de places, la qual cosa els obliga a escolaritzar-se fora de la pròpia zona. D'altra banda, els criteris de proximitat són prou amplis perquè determinades famílies, tot i tenir un ampli ventall d'oferta educativa a la seva zona, puguin escolaritzar-se en centres ubicats fora de la pròpia zona.

Si s'analitza la distribució de l'alumnat segons el seu origen i segons la titularitat dels centres, destaca que **l'alumnat estranger s'escolaritza en més mesura en el centre educatiu més proper al seu lloc de residència que l'alumnat nadiu, mentre que els centres de titularitat privada atreuen més alumnes de fora de la zona educativa que no pas els centres de titularitat pública.** En altres paraules, l'alumnat amb més potencialitat de trobar-se en situació de vulnerabilitat (ja sigui per situacions socioeconòmiques o per situacions socioculturals desfavorables) s'escolaritza en més mesura en la pròpia zona, mentre que l'alumnat amb menys potencialitat de trobar-se en situació de vulnerabilitat tendeix a aprofitar el grau de mobilitat que permeten els actuals criteris de proximitat per escollir centre.

Per consegüent, es destaca que **l'actual sistema de programació de l'oferta educativa i distribució de l'alumnat**, si no s'acompanya d'altres mesures efectives a favor de l'equitat educativa, **tendeix a agreujar la segregació escolar respecte a la segregació residencial de base.**

2.2. PLANIFICACIÓ I DISTRIBUCIÓ DELS RECURSOS

En un sistema marcat per una distribució desequilibrada de l'alumnat, esdevé essencial planificar i distribuir els recursos adequadament per tal de compensar les desigualtats educatives provocades per aquesta situació. En aquest sentit, la gestió dels recursos persegueix dos objectius principals: **millorar l'atenció educativa a l'alumnat vulnerable i desagregar les escoles.** Malgrat tractar-se d'objectius destriables, tots dos són condicions necessàries per garantir la igualtat d'oportunitats.

La distribució dels recursos es pot assolir a través de **polítiques universals** o de **polítiques focalitzades**. Entre les primeres, podem destacar l'eliminació del copagament a l'escola concertada i a la pública, revertir el finançament deficitari del sistema educatiu, impul-

sar fórmules de finançament que incloguin variables de composició social dels centres, la gratuïtat de les activitats complementàries o la regulació dels preus dels serveis educatiu.

Pel que fa a les mesures focalitzades, cal mencionar la inversió en infraestructures escolars en centres amb més concentració d'alumnat en situació de vulnerabilitat, l'impuls de projectes pedagògics en centres d'alta complexitat, o mesures compensatòries com ara les beques menjador, les beques per a la realització d'activitats extraescolars, la gratuïtat en el material escolar per a l'alumnat amb menys recursos econòmics o la contractació de perfils professionals especialitzats que millorin la qualitat docent i els projectes de centre en aquells contextos que presentin més complexitat.

Entre aquest conjunt de mesures —i a banda d'abordar en l'apartat següent la focalització de recursos inclosos al Pla de xoc del CEB—, l'informe “L'estat de l'educació a Catalunya 2020” analitza l'evolució de la despesa en beques per part del Departament d'Educació entre el 2004 i el 2018. Es destaca que l'evolució en termes quantitatius és positiva, ja que s'ha passat d'una despesa en beques en ensenyaments no universitaris de 47,6 euros/estudiant el curs 2004-2005, a una despesa de 119,7 euros/estudiant el curs 2017-2018. Tanmateix, cal tenir en compte l'impacte negatiu provocat per la supressió per part del Departament d'Educació de determinades convocatòries a partir del curs 2011-2012, com ara la subvenció per a activitats extraescolars o per a l'educació infantil de primer cicle (Coll i Albaigés, 2021).

Cal reforçar la idea, per tant, que, tot i l'evolució positiva en la despesa en beques, encara ens trobem lluny d'assolir la gratuïtat de l'educació, un dels preceptes fonamentals del dret a l'educació. Una gratuïtat que ha tenir en compte les despeses associades al material escolar, les sortides i colònies escolars i les activitats extraescolars, i que ha d'anar acompanyada de polítiques que afavoreixin una oferta diversa i equitativa d'activitats i serveis educatius entre els diferents centres, independentment de la composició sociocultural del seu alumnat (Síndic de Greuges de Catalunya, 2019).

Per tant, “no n'hi ha prou amb els ajuts i les beques que les administracions ofereixen a l'alumnat més desafavorit per a conceptes com ara l'adquisició de material o la participació en colònies. Per avançar cap a una gratuïtat plena de l'educació i cobrir tots aquests costos, cal un augment del pressupost destinat al sistema educatiu, una major assignació de recursos als centres educatius i una ampliació d'ajuts individuals a l'alumnat en situació desafavorida” (Coll i Albaigés, 2021, p. 628-629).

2.3. SEGUIMENT DEL PLA DE XOC CONTRA LA SEGREGACIÓ, PER LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS I L'ÈXIT EDUCATIU

El febrer de 2019, el Consorci d'Educació de Barcelona va presentar el Pla de xoc contra la segregació, per la igualtat d'oportunitats i l'èxit educatiu, amb l'objectiu de garantir la detecció de l'alumnat en situació greu de vulnerabilitat, la seva distribució equilibrada dins de la xarxa educativa i l'assignació de recursos compensatoris, des d'una perspectiva integral, tant dins com fora de l'escola (Consorci d'Educació de Barcelona, 2021). En el marc de la Comissió de Treball de Segregació Escolar del CEMB, i guiada per Maria José Cesena (cap de servei de l'Àrea d'Orientació i Educació Inclusiva del CEB), es va dedicar una sessió a realitzar el seguiment del desplegament del Pla. A continuació se n'exposen els aspectes més destacats.

En relació amb la primera línia de treball del Pla, la **millor detecció de la infància en situació greu de vulnerabilitat**, es destaca que s'han dut a terme avenços significatius gràcies a la col·laboració amb l'Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS). La detecció en la preinscripció es fa a partir de la valoració social acreditativa de la situació de necessitat. Concretament, en cursos precedents s'utilitzava la informació de l'alumnat que utilitzava els fons d'emergència 0-16 i la informació dels tutors de sisè de primària. En la preinscripció pel curs 2021-2022, en canvi, s'està utilitzant el fons covid-19 i s'ha incorporat la resolució NESE B. A més, l'equip de valoració social del CEB realitza entrevistes i valora la situació de vulnerabilitat prèvia a l'assignació de plaça, i si es confirma la vulnerabilitat social, la unitat d'escolarització assigna plaça seguint els criteris de distribució equitativa acordats.

Aquest conjunt d'accions s'han traduït en un **augment en el percentatge d'alumnat detectat en situació de vulnerabilitat**. Pel que fa a les dades de preinscripció, aquest any s'han rebut 11.032 sol·licituds a P3, 6.800 a 1r d'ESO i 5.578 de cursos intermedis (alumnat que ha canviat de centre). D'aquests, s'han reconegut 1.094 alumnes amb NESE B a P3, 1.277 a 1r d'ESO, i 775 en cursos intermedis. Amb tot, ha ascendit a 20.821 el total d'alumnes reconeguts amb NESE B, la qual cosa representa un 11,7% del total de l'alumnat, respecte del 10,6% del curs 2019-2020.

Pel que fa a la segona línia de treball del Pla, la **distribució més equilibrada de l'alumnat**, es constata una tímida millora en la distribució de l'alumnat vulnerable entre els

centres públics i concertats. Així, mentre que el curs 2019-2020 l'alumnat en situació de vulnerabilitat preinscrit en reserva de plaça a P3 es va distribuir en un 73,2% en centres públics i en un 26,8% en centres concertats, el curs 2020-2021 es va distribuir en un 70,5% en centres públics i en un 29,5% en centres concertats. Pel que fa a l'alumnat de 1r d'ESO, la reserva de plaça es va distribuir, el curs 2019-2020, en un 62,1% en centres públics i en un 37,9% en centres concertats, mentre que el curs 2020-2021 es va distribuir en un 57,3% en centres públics i en un 42,7% en centres concertats. Per tant, i tot i aquestes lleugeres millores, **queda un gran marge per recórrer en la distribució equitativa de l'alumnat entre centres públics i concertats.**

En relació amb la tercera línia de treball, la **focalització dels recursos per a la igualtat d'oportunitats**, cal destacar que els alumnes en situació de vulnerabilitat tenen garantia de plaça de reserva, i se'ls garanteixen prestacions directes d'exempció de quotes en el centres públics i concertats (activitats complementàries, sortides i colònies, ajuts de llibres de text i material didàctic), gratuïtat del servei de menjador, d'activitats extraescolars (1r ESO) o d'activitats d'estiu (casals, colònies i campaments). A més, compten amb el suport de programes educatius específics per l'èxit educatiu i la prevenció de l'abandonament prematur, com Èxit, Enginy, diversificació curricular, Magnet o Tàndem.

Pel que fa a les dades disponibles sobre aquestes prestacions, podem assenyalar que el 24% de l'alumnat adherit al Pla de xoc participa en activitats d'estiu. Pel que fa a l'exempció de quotes, cal tenir en compte que els centres públics reben una compensació de 400 euros per alumne adherit, en concepte de material escolar, llibres de text i sortides (240 euros), i de colònies (160 euros). Per la seva banda, als centres concertats cal sumar-hi 730 euros addicionals per alumne adherit, en concepte de sisena hora (610 euros) i d'assegurances, gabinets psicopedagògics, serveis TIC, serveis sanitaris i serveis de transport (120 euros).

Finalment, i pel que fa als ensenyaments postobligatoris, s'ha impulsat el ***Pla d'acompanyament a l'alumnat de 4t d'ESO cap als ensenyaments postobligatoris***, amb l'objectiu de garantir que l'alumnat de 4t d'ESO més vulnerable accedeix als ensenyaments postobligatoris que els siguin més adequats i que els assoleix amb èxit i amb bona projecció de futur. Durant el curs 2019-2020 han participat en el Pla un total de 2.496 alumnes, la majoria dels quals realitzant estudis de 1r de batxillerat (874) o de CFGM/ CFAM (706). Amb tot, actualment el 86,9% de l'alumnat vulnerable continua en estudis reglats un cop acabada l'etapa d'educació obligatòria.

Les administracions educatives disposen de múltiples instruments per lluitar contra la segregació escolar: la planificació de l'oferta educativa, la reserva de places, la configuració de les zones educatives, la definició dels criteris de proximitat per a l'elecció de centre, la gestió de la matrícula viva o la planificació i distribució dels recursos. Atesa la complexitat del fenomen, **esdevé primordial que utilitzem tots els instruments disponibles, perquè cap d'aquests instruments per si sol té la capacitat suficient per resoldre el problema.**

Més enllà d'aquests instruments, la lluita contra la segregació escolar requereix un canvi de model en la concepció general del sistema educatiu. La competència entre centres per a l'obtenció d'un nombre més elevat d'inscripcions —no només entre centres de titularitat pública i privada, i que es reflecteix en la importància reservada en les jornades de portes obertes—, **posa en evidència les debilitats del sistema alhora de transmetre la qualitat de l'educació i l'equivalència competencial per part dels diferents centres educatius.** En conseqüència, la capacitat de comunicar el projecte educatiu, o aspectes relacionats amb l'estigma o amb els prejudicis cap a determinats centres configuren no només la seva composició a través dels processos d'escolarització, sinó també el sentiment de pertinença i de compromís per part de les famílies. La finalitat és que ningú tingui dubtes sobre quin centre educatiu escollir, ja que tota l'oferta ha de ser equivalent i la qualitat ha d'estar garantida.

Encara més, els instruments de gestió pública referenciats anteriorment han d'anar acompanyats d'un impuls públic a favor de la diversitat. **Cal impulsar un canvi de mirada que valori l'heterogeneïtat social i cultural dels barris i que tradueixi aquesta interseccionalitat en la composició dels centres educatius.** Es requereixen polítiques de redistribució de l'alumnat des de la gestió de l'escolarització, però també cal impulsar l'equivalència entre centres, reforçar els processos d'orientació i acompanyament a les famílies, formar els personal docent en la gestió de la diversitat i, en definitiva, impulsar la confiança en el sistema educatiu i la cooperació entre centres.

3.1 PROPOSTES

Des de la Comissió de Treball de Segregació Escolar, com a resultat de les aportacions realitzades pels seus membres en les sessions de treball, impulsem un conjunt de propostes amb l'objectiu de posicionar aquest òrgan de participació en relació amb la lluita contra la segregació escolar i avançar cap a la igualtat d'oportunitats en l'àmbit educatiu:

- **Promocionar escoles competents, no competitives.** Els centres educatius han de tenir llibertat per definir el seu propi projecte, però han de garantir una mateixa qualitat educativa. Independentment de la tipologia de l'alumnat d'un centre, la ciutadania ha de poder estar segura que la qualitat de l'ensenyament que rebrà en un o altre centre serà equivalent. L'administració educativa té l'obligació de vetllar per garantir aquesta qualitat aportant els recursos necessaris i adequats a la realitat social de cada context i impulsant mesures efectives a favor de la igualtat d'oportunitats.
- **Continuar millorant la capacitat de detecció d'alumnat amb NESE.** La detecció d'alumnat amb NESE és una condició necessària però no suficient per activar els instruments de redistribució de l'alumnat. És especialment rellevant la identificació de l'alumnat vulnerable abans de P3, per la qual cosa cal continuar avançant en l'impuls d'aquests processos abans del període de preinscripció escolar. Cal millorar la coordinació entre els diversos agents implicats (serveis socials, EAP, centres educatius, CDIAP, etcètera), i continuar fomentant la realització d'entrevistes amb les famílies abans de la preinscripció escolar.
- **Ajustar l'oferta de places a la realitat demogràfica.** La sobreoferta de places impossibilita una distribució equilibrada de l'alumnat, ja que genera una concentració de vacants en determinats centres (sovint els que concentren més alumnat en situació de vulnerabilitat). En moments de davallada demogràfica com l'actual, es proposa impulsar la reducció de ràtios dels centres educatius en detriment del tancament de grups. Aquestes ràtios es podrien limitar, segons els contextos socioeconòmics i territorials, a entre 20 i 24 alumnes.
- **Impulsar la reserva de places i el límit de places per alumnat amb NESE.** Cal continuar desenvolupant accions que permetin ajustar la reserva de places al nombre d'alumnes identificats amb NESE en un territori determinat, ja que si la reserva de places és excessiva, tendiran a concentrar-se en uns centres determinats. Tal com preveu el nou Decret d'admissió, aquesta reserva de places s'ha de mantenir fins a l'inici de curs, i no només fins a la finalització de la preinscripció, per la qual cosa cal vetllar per la correcta implementació del decret.

- **Continuar excloent els centres educatius més segregats dels processos de matrícula viva.** Els centres educatius amb més vacants al final del procés d'inscripció escolar són sovint els que concentren una complexitat sociocultural més elevada, ja sigui per l'elevada presència d'alumnat en situació de vulnerabilitat, o per la concentració més elevada d'alumnat d'origen estranger. Concentrar la matrícula viva en aquests centres n'augmenta el grau de complexitat i agreuja la tendència de segregació escolar que s'hauria de revertir. Cal garantir que es tanca la porta de la matrícula viva als centres més segregats i concentrar-la en altres centres, que hauran de disposar d'una reserva de places per escolaritzar aquest alumnat.
- **Repensar el mapa escolar. La segregació escolar és més alta que la segregació residencial.** Les zones no actuen com una frontera real i les famílies tenen molta capacitat d'elecció (amb el canvi de criteris del 2012, es va incrementar la capacitat d'elecció de les famílies). Cal dissenyar models de zonificació que siguin capaços de trencar les dinàmiques actuals en la tria d'escola. Això comporta crear un mapa de zones educatives que fomentin l'heterogeneïtat social, malgrat que requereixi trencar les fronteres de districtes o barris. En qualsevol cas, s'ha de fomentar una escolarització de proximitat, garantint la matriculació del conjunt d'infants i joves en l'etapa d'educació obligatòria en centres propers al seu lloc de residència.
- **Informar, assessorar i acompanyar les famílies en el procés d'escolarització.** S'ha de valorar l'equivalència entre centres i la qualitat del sistema educatiu en el procés d'inscripció educativa, fomentant un procés de tria de centre que vagi més enllà dels estereotips. Per aconseguir-ho, cal posar en marxa estratègies d'informació activa, millorar les estratègies de comunicació dels centres que més ho necessitin, i reforçar el rol proactiu que desenvolupen les oficines municipals d'escolarització.
- **Garantir la representació dels diferents agents educatius en les taules locals de planificació educativa.** Aquestes taules, integrades per representants d'Alcaldia, de la Regidoria d'Educació, de la Inspecció Educativa i dels responsables de planificació educativa, poden acordar la participació de representants i de persones que puguin aportar coneixement. Cal promocionar i integrar el rol del CEMB, com a òrgan de participació de la comunitat educativa, en el procés de presa de decisions d'aquestes taules.

- Bonal, X. i Zancajo, A. (2019). *Equivalència territorial en la planificació educativa a Barcelona: Diagnòstic i propostes*. Barcelona: Consorci d'Educació de Barcelona.
- Coll, C. i Albaigés, B. (directors) (2021). *L'estat de l'educació a Catalunya. Anuari 2020*. Barcelona: Fundació Bofill.
- Consorci d'Educació de Barcelona (2021). *Pla de xoc contra la segregació i per la igualtat d'oportunitats i l'èxit educatiu. Cap a un sistema educatiu equivalent a la ciutat*. Barcelona: Consorci d'Educació de Barcelona.
- Síndic de Greuges de Catalunya (2016). *La segregació escolar a Catalunya (I): la gestió del procés d'admissió d'alumnat*. Síndic de Greuges de Catalunya.
- Síndic de Greuges de Catalunya (2016). *La segregació escolar a Catalunya (II): condicions d'escolarització*. Síndic de Greuges de Catalunya.
- Síndic de Greuges de Catalunya (2019). *Pacte contra la segregació escolar a Catalunya. Un compromís per a l'èxit educatiu*. Síndic de Greuges de Catalunya.

**Ajuntament
de Barcelona**

**Consell Educatiu
Municipal de
Barcelona**